

ललितपुर उपमहानगरपालिकाको २३औं नगरपरिषद बाट पारित भई नगरपालिकाका प्रमुख तथा कार्यकारी अधिकृत श्री भरतमणी पाण्डेद्वारा सार्वजनिक गरिएको
आर्थिक वर्ष ०७३/७४ को नीति कार्यक्रम तथा बजेट

उत्कृष्ट कला र जीवन्त संस्कृतिको धरोहरले भरीपूर्ण वि.सं.१९७५ मा स्थापित भई ९७औं वर्ष पुरा गरेको नेपालकै ज्येष्ठ नगरको रूपमा परिचित राजधानीमा अवस्थित यस ललितपुर उपमहानगरपालिकाको २३औं नगरपरिषद बाट आर्थिक वर्ष ०७३/७४ को लागि पारित गरेको नीति कार्यक्रम र बजेटको सार्वजनिककरण गरिने यस गरिमामय समारोहमा आफ्नो अमूल्य समय दिनुभई हाम्रो आमन्त्रणलाई स्वीकार गरी पाल्नुहुने प्रमुख अतिथिज्यू, विशिष्ट अतिथिज्यूहरु, विशेष अतिथिज्यूहरु, लगायत अन्य अतिथि महानुभावहरु प्रति मेरो व्यक्तिगत तर्फ एवं उपमहानगरपालिका परिवार तर्फबाट हार्दिक स्वागत गर्न चाहन्छौं। साथै यस महत्वपूर्ण क्षणमा संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र स्थापनार्थ आफ्नो जीवनको आहुती दिनुहुने सम्पूर्ण ज्ञात अज्ञात शहिदहरु प्रति भावपूर्ण श्रद्धासुमन अर्पण गर्दछु।

जनप्रतिनिधी मूलक यस निकायमा लामो समय देखि जनप्रतिनिधीको अनुपस्थितीको कारण हामी राष्ट्र सेवक कर्मचारीहरुबाट स्थानीय निकायहरुको विशेष जिम्मेवारी वहन हुँदै आएको तथ्य यहाँहरु माझ सर्वविदितै छ। यस विशेष अवस्थामा यहाँहरुको सहभागीता,सहयोग एवं प्रेरणा बाट नगरका योजनाहरुको तर्जुमा कार्यान्वयन, अनुगमन र मुल्यांकन साथै समग्र विकास प्रकृत्यामा सफलता हासिल गर्दै आएका छौं।

गत वैशाख १२ गते गएको विनासकारी भूकम्पबाट यस नगरीमा ४३ जनाले ज्यान गुमाउनु परेको, ६४५६ घर पूर्णरूपमा क्षति भएको र करीब १ अर्ब वरावरको सम्पदा क्षति भएको छ। यस विपत बाट आफ्नो ज्यान गुमाउनु हुने मृतक प्रति हार्दिक श्रद्धाञ्जली प्रकट गर्न चाहन्छु र घाइतेहरुको शिघ्र स्वास्थ्य लाभको कामना गर्दछु। आगामी दिनमा यस प्रकारका प्राकृतिक विपत्तिलाई सामना गर्न र हुन सक्ने सम्भावित मानविय एवं भौतिक क्षतिको न्यूनिकरण गर्न नगरपालिकाले आफ्नो कार्यक्रमहरु केन्द्रित गर्दै क्षमता विकास गर्ने तर्फ संवेदनशिल र सचेत रहेको व्यहोरा अनुरोध गर्दछु।

सहभागितामूलक योजना तर्जुमा पद्धतीको मुल्य र मान्यता अनुरूप स्थानीय स्वायत्त शासन ऐन २०५५, नियमावली २०५६ को व्यवस्था, स्थानीय निकाय श्रोत परिचालन तथा व्यवस्थापन कार्यविधि २०६९, यस उप महानगरपालिकाको आवधिक योजना (२०७२-२०७५) को दिर्घकालीन सोच, राष्ट्रिय योजना आयोग का त्रिवर्षिय योजना एवं आगामि आर्थिक वर्षको बजेट तर्जुमा सम्बन्धि प्राप्त मार्गदर्शन र सङ्घीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालयबाट प्राप्त निर्देशनका आधारमा आगामी आर्थिक वर्ष २०७३/०७४ को लागि वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम र बजेटलाई पारित गरिएको छ। यस वार्षिक योजना तर्जुमाका क्रममा टोल स्तरबाट प्राप्त मागहरुलाई बडा तहमा गरिएको छलफल र प्राथमिकिकरण गर्दै विभिन्न विषयगत समितिहरु मार्फत छलफल एवं प्राथमिकिकरण हुँदै नगरस्तरीय एकिकृत योजना तर्जुमा समितिबाट पारीत गरी नगरपालिका बोर्ड बाट निर्णय गराई गरिमामय नगरपरिषदबाट स्वीकृत गराइ यहाँहरु सामु सार्वजनिककरण गरिएको व्यहोरा निवेदन गर्न चाहन्छु।

यस प्रक्रियाका हरेक चरणमा सहयोग गर्नु हुने स्थानीय टोल सुधार समितिहरु, क्लवहरु, आमा समूहहरु, बडा नागरिक मञ्च, नागरिक सचेतना केन्द्र, बडा स्तरीय राजनैतिक दलका प्रतिनिधीहरु, नागरिक समाजका अगुवाहरु, बडा सचिव, सामाजिक परिचालक, उद्योग वाणिज्य संघ, लगायत सम्पूर्ण नीजि क्षेत्र, गैर सरकारी संघसंस्था, महिला आदिवासी, जनजाती, दलित, अपाङ्ग, जेष्ठ नागरिक, बाल क्लवका प्रतिनिधी,दातृ निकायका प्रतिनिधी, नगर स्तरीय विभिन्न राजनैतिक दलका पदाधिकारी तथा प्रतिनिधी, विषयगत कार्यालयका प्रतिनिधीहरु, आम सञ्चार समुदाय, नगरपालिकाका सम्पूर्ण कर्मचारी मित्रहरु, ललितपुर जिल्लाबाट प्रतिनिधित्व गर्नु हुने माननीय सांसदज्यूहरु एवं सङ्घीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालय प्रति हार्दिक आभार एवं कृतज्ञता प्रकट गर्न चाहन्छु।

उपस्थित आदरणीय महानुभावहरु,

“ललितपुर नगर स्वस्थ समून्नत सांस्कृतिक शहर” भन्ने दिर्घकालीन सोच सहितको ओजपूर्ण नाराले समग्र नगरको विकासका लागि तर्जुमा गर्नुपर्ने आवधिक तथा वार्षिक योजनालाई निर्देशित गरेको छ। यसै सोच, उद्देश्य र लक्ष्य अनुरूप आगामी आर्थिक वर्ष ०७३/७४ का निम्ति तर्जुमा गरिने नीति तथा कार्यक्रम र बजेटका प्रमुख प्राथमिकताका क्षेत्रहरु देहाय बमोजिम रहेका छन्।

- १) सांस्कृति सम्पदा संरक्षण र पुर्ननिर्माण
- २) पर्यटकिय पुर्वाधार र विकास र प्रवर्द्धन
- ३) बैकल्पिक उर्जा विकास र प्रवर्द्धन
- ४) सार्वजनिक सेवा प्रवाहमा सुधार
- ५) शहरी पुर्वाधार विकास
- ६) वातावरण संरक्षण एवं सरसफाई
- ७) बालमैत्री स्थानीय शासन व्यवस्था
- ८) सामाजिक समावेशी विकास

उल्लेखित प्राथमिकतामा आधारहरू हासिल गर्नको निम्न लिखित क्षेत्रगत नीति तथा कार्यक्रम प्रस्ताव गरेको छु ।

क) शहरी विकास नीति

- १) ललितपुर उप-महानगरपालिका भित्र निर्माण गर्ने भवनहरूमा भूकम्प प्रतिरोधात्मक प्रविधि अवलम्बन गरी राष्ट्रिय भवन निर्माण संहिता र सरकारद्वारा हालै पारीत वस्ती विकास मापदण्ड २०७२ को परिमार्जन सहित प्रभावकारी ढंग बाट कार्यान्वयन गरीनेछ ।
- २) नक्शापास प्रक्रियालाई छिटो छरितो तथा सेवाग्राहीको सहजताका लागि विद्युतिय प्रविधि EBPS (Electronic Building Permit System) लाई निरन्तरता दिनुका साथै सम्बन्धित वडा कार्यालयबाट नै दर्ता र नक्सा प्राप्त गर्ने व्यवस्था मिलाईने छ ।
- ३) प्रचलित मापदण्ड तथा राष्ट्रिय भवन संहिता कार्यान्वयनमा उत्कृष्ट भूमिका खेल्ने परामर्शदाता घरधनी तथा डिजाईनरहरूलाई उचित सम्मानको व्यवस्था गरिने छ ।
- ४) भूकम्पीय जोखिममा देखिएका भवनहरूलाई भूकम्पीय सुदृढिकरणको लागि सम्बन्धित घर धनीहरूलाई अनुरोध गर्ने र जोखिममा रहेका भवनहरू हटाई पुनःनिर्माण गरेमा उपमहानगरपालिकाबाट प्रदान गर्ने सेवा सुविधामा प्राथमिकता दिई नक्सा पासमा लाग्ने दस्तुरमा छुट गरिने नीति लिईने छ । साथै भूकम्प पिडित हरुलाई दिदै आएको नक्शापास दस्तुरको छुटलाई आगामी आ.व. मा समेत निरन्तरता दिईने छ ।
- ५) व्यवसायीक भवनहरू सरकारी एवं संस्थागत भवनहरूमा वैकल्पिक उर्जाको रूपमा सोलार सिस्टम जडान गर्न उत्प्रेरित गरिने छ । सो गरे वापत नक्शा पासको क्रममा निश्चित रकम छुट दिने व्यवस्था मिलाईने छ ।
- ६) आवासिय भवनहरूले सौर्य उर्जा जडान गरिएको, वर्षाको पानी संकलनगर्ने प्रावधान गरिएको र कौसी खेतीवा हरियाली प्रर्वधन (न्यूनतम २ वटा ठूला रुख वा गमलामा ५ वटा रुख रोपिएको तथा फोहोर मैला घरमा छुट्टयाई (कुहिने/नकुहिने) फाल्ने विनहरू व्यवस्था गरेको स्थलगत निरिक्षण बाट देखिएमा ग्रीन होम्स प्रमाण प्रदान गरिने छ, साथै उत्कृष्ट नमूना घरहरूलाई आगामी नगरपरिषदमा पुरस्कृत गरिने छ ।

ख) भौतिक पूर्वाधार नीति

- १) नगर यातायात गुरु योजना (MTMP) तयार गरी सो आधारमा सडक, ढल तथा अन्य शहरी पूर्वाधार निर्माण प्रक्रिया प्राथमिकताका साथ कार्यान्वयन गर्दै लगिने छ ।
- २) मुख्य सडक, सम्पदा र चोकहरूमा लागत सहभागितामा आधारमा सौर्य सडक वत्ती जडान गरिने छ ।
- ३) नगर क्षेत्र भित्र आवश्यकताको आधारमा सार्वजनिक शौचालयहरूको व्यवस्था गरिदै लगिनेछ साथै घुम्ती शौचालयको व्यवस्था यसै आ.व. देखि गरिनेछ ।
- ४) आ.व.०७०/०७१ सम्म सम्झौता भएका तर संचालन नभएका उपभोक्ता समितिहरूको सम्झौता स्वतः खारेज गरिनेछ तर आ.व.०७०/०७१ सम्म सम्झौता भई योजनाहरूको मूल्याङ्कन गरी फरफारक गरी अधुरा योजनालाई क्रमागत गर्ने परम्पराको अन्त्य गरिनेछ ।
- ५) योजना संचालन गर्दा उपभोक्ता समितिमा रहेका सदस्यहरूमा पुरानो वक्यौता रकम पूर्णरूपमा फछ्यौट नगरी सोही उपभोक्ता समिति वा सदस्यहरूसंग सोही स्थानमा योजना सम्झौता नगर्ने नीति कडाईका साथ लागू गरिनेछ ।
- ६) टेण्डर प्रक्रियालाई सरल र सहज बनाई वढी प्रतिस्पर्धात्मक बनाउन ई- विडिड प्रविधिलाई निरन्तरता दिईने छ ।
- ७) सार्वजनिक परीक्षण गर्ने परिपाटीलाई संस्थागत गरिनेछ । रु.५ लाख भन्दा माथिका आयोजनाको आयोजना स्थानमा सूचना पाटी मार्फत योजना सम्बन्धी जानकारी दिने व्यवस्थालाई अनिवार्य तुल्याई आयोजना pre / post Photo संलग्न गर्नुपर्ने अनिवार्य व्यवस्था मिलाईने छ ।
- ८) योजना संचालन वा कार्यान्वयनमा अनुगमन एवं सहजीकरण गर्न नगरस्तरीय अनुगमन तथा सहजीकरण समितिको व्यवस्थालाई कार्यान्वयन गरिदै लगिने छ ।
- ९) सडक विस्तार गर्ने सम्बन्धमा खानेपानी, ढल तथा विद्युतपोल स्थापित भईसकेको सडकहरूलाई स्तरोन्नति एवम् निर्माणमा प्राथमिकता दिईनेछ,साईडड्रेन समेतको व्यवस्था गर्ने र गुणस्तर नियन्त्रण गर्न कालोपत्रे गर्ने कार्यको ल्याव टेष्ट प्रतिवेदन अनिवार्य रूपमा पेश गर्ने व्यवस्था मिलाईनेछ ।
- १०) नगर क्षेत्रका ३ मिटर भन्दा वढी चौडा तथा वारपार खुल सक्ने सडकहरूलाई मात्र पिच गर्ने नीति लिईनेछ ।
- ११) नयाँ ढल निकास योजना संचालन गर्दा त्यसको Inlet र Outlet को व्यवस्था पश्चात मात्र सो योजनाहरूको कारवाही प्रक्रिया अगाडी बढाईनेछ ।
- १२) नगरको घनावस्ती तथा ऐतिहासिक पर्यटकीय स्थानहरूमा आवश्यकतानुसार ईट्टा , ढुङ्गा र ब्लक छापन प्राथमिकता दिईने छ ।
- १३) सडक विस्तार (GLD) को निम्ति उपभोक्ताहरूबाट सहमति भई आएमा ५० प्रतिशतको सहभागितामा विस्तार गर्ने आवश्यक पूर्वाधारहरू तत्काल बनाईने कार्यलाई प्राथमिकताका आधारमा कार्यान्वयन गर्दै लगिने छ ।
- १४) ढुङ्गेधारा मुहान संरक्षणको लागि मुहान रहेका जग्गाहरू अधिग्रहण गरि संरक्षण गरिने छ ।

- १५) पानी बोरिङ्गको वैज्ञानिक अध्ययन गर्ने र न.पा.को पूर्व स्वीकृतिबाट मात्र योजना संचालन गर्न पाउने नीति अवलम्बन गरिने छ ।
- १६) खानेपानीको सम्भावित मुहानहरूको खोजी गरी काठमाण्डौ उपत्यका खानेपानी लिमिटेडसंग सहकार्यमा खानेपानी सम्बन्धी योजना संचालन गरिने छ ।

ग)सम्पदा तथा संस्कृति संरक्षण नीति

१. ललितपुर उप महानगरपालिका क्षेत्रभित्र रहेको सम्पदा संरक्षण तथा पर्यटन प्रवर्द्धन कार्यको लागि भग्नीनी सम्बन्ध कायम भएका मुलुकहरू लगायत अन्य अन्तरराष्ट्रिय समुदायको ध्यान आकृष्ट गरी भुकम्पबाट क्षतिग्रस्त सम्पदाको पुर्न: निर्माणमा सहयोगको लागी आवश्यक पहल गरिनेछ ।
२. मूर्त र अमूर्त संस्कृति सम्पदाको संरक्षण गर्ने कार्यलाई प्राथमिकताको साथ कार्यान्वयन गरिनेछ ।
३. सांस्कृतिक पर्यटकीय नगर बनाउने अवधारणा अनुसार जनसहभागितामूलक सम्पदा संरक्षण कार्यहरू अधि बढाईने छ ।
४. सम्पदाहरूको अभिलेख तयार गरी संक्षिप्त विवरण सहित प्रत्येक सम्पदाहरूमा परिचय पाटी राखिनेछ ।
५. ललितपुर नगरमा रहेका आदिवासी, जनजाती पिछडा वर्ग आदिको भाषा लिपी वाजा गाजा एवं संस्कृतिको प्रवर्द्धन एवं विकासको लागि सरोकारवाला पक्षहरूसंग आवश्यक समन्वय गरी कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ ।
६. विश्व संपदा क्षेत्र भित्र रहेका भवनहरूलाई पुरातात्विक सम्पदा शैलीकै बनाउन प्रोत्साहित गरिने साथै चोक बाटोहरूमा ऐतिहासिक स्वरूप दिन ढुङ्गा, ईट्टा छाप्ने गुरुयोजना तर्जुमागरी कार्यान्वयन गरिनेछ ।

घ)विपद व्यवस्थापन तथा जोखिम न्यूनीकरण नीति

१. बडा स्तरमा गठन गरिएको सामूदायिक विपद् जोखिम व्यवस्थापन समितिको क्षमता विकास गरी विपद् पूर्व तयारीमा जोड दिईने छ ।
२. ललितपुर उप-महानगरपालिकाका प्राविधिकहरू, दर्तावाला डिजाईनरहरू र निर्माण कार्यमा संलग्न हुने निर्माणकर्मीहरूलाई तालिम तथा घर धनीहरूलाई अभिमुखिकरण प्रशिक्षण कार्यक्रम संचालन गरिने छ । यसका अतिरिक्त भूकम्पीय प्रकोपको पूर्व तयारीका लागि नगरवासीहरू समक्ष जनचेतना अभिवृद्धि गर्ने कार्यक्रम नियमित रूपमा संचालन गरिने छ । २०७३ वैशाख देखी भूकम्प सुरक्षित भवन निर्माण तालिमप्राप्त निर्माणकर्मीबाट मात्रै निर्माण कार्य गर्नको निम्ती लाईसेन्स दिने व्यवस्था मिलाईने छ ।
३. उप-महानगरपालिकाबाट संचालन गरिने विकास निर्माण कार्यलाई विपद् मैत्री बनाउन उपलब्ध प्रविधि श्रोत र साधनको समूचित प्रयोगमा जोड दिईने नीति लिईने छ ।
४. आपतकालीन अवस्थामा उप-महानगरपालिका स्तरमा खोज तथा उद्धार कार्यलाई प्रभावकारी ढंगबाट संचालन गर्न दातृ निकायको सहयोगमा Municipal Emergency operation Centre बाट प्राप्त सामाग्रीहरूलाई व्यवस्थित गरीने छ साथै विपद् व्यवस्थापन सूचना प्रणालीलाई प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयनमा ल्याईने छ ।
५. उप-महानगरपालिका अन्तर्गत संचालित स्वास्थ्य क्लीनीकहरूलाई आपतकालीन अवस्थामा प्राथमिक उपचार केन्द्र संचालनको लागी उपयुक्त बनाउन थप सेवा सुविधा र क्षमता विस्तार गर्ने नीति लिईनेछ ।
६. दमकल सेवा पुग्न नसक्ने टोल वस्तीहरूमा होस्ट पाईपको व्यवस्था गरिने छ । आगलागीको समयमा आवश्यक पर्ने पानीको नियमित आपूर्तिको लागी उपमहानगरपालिकाको हाता भित्र रहेको पोखरीलाई प्रयोगमा ल्याईने छ साथै प्रति घण्टा १८ हजार लिटर क्षमताको डिप बोरिङ्ग गरी आवश्यक पानीको व्यवस्था मिलाईने छ ।

ङ) फोहरमैला व्यवस्थापन तथा वातावरण सुधार नीति

१. फोहरमैला उत्पादनको श्रोतमै उपयुक्त व्यवस्थापन गरी फोहरमैला बर्गिकरण, कम्पोष्टिङ, पुनः प्रशोधन तथा पुनः प्रयोग सम्बन्धी व्यवस्था मिलाउन नगरवासी, विभिन्न गैर सरकारी संस्था, सामाजिक संस्थाको सहभागितामा सामाजिक परिचालन, जनचेतना अभिवृद्धि लगायतका कार्यहरू गरिने छ ।
२. सार्वजनिक नीजि साभेदारीको अवधारण अनुरूप फोहरमैला संकलन र व्यवस्थापन कार्यलाई दिगो तुल्याउन निजी क्षेत्र एवं सामाजिक संघ-संस्थाहरूसंगको साभेदारी र सहकार्यलाई अगाडी बढाईनेछ ।
३. प्लाष्टिकको भोलाको प्रयोगको लागि निरुत्साहित गर्न कपडाको भोला तथा कागजको भोला प्रयोगको लागि प्रोत्साहित गरिने छ । यसको लागि सुपरमार्केटहरू, स्कुलहरू तथा सदर चिडीयाखानामा परिक्षणको रूपमा प्रयोगमा ल्याईएको कपडाको भोलालाई निरन्तरता दिईने छ ।
४. नगरवासीहरूलाई प्रत्यक्ष स्वास्थ्यमा असर पार्ने सिनो व्यवस्थापन, वेवारिस लाश व्यवस्थापन, छाडा कुकुर नियन्त्रण जस्ता संवेदनशिल कार्यहरूलाई व्यवस्थित गरिनेछ । यसको लागि विभिन्न संस्थासंग समन्वय गरी भुस्याहा कुकुरहरूको संख्यामा नियन्त्रण तथा विरामी घाईते कुकुरहरूतथा गाई/गोरुको औषधि उपचारको व्यवस्था मिलाईने छ ।
५. फोहरमैला व्यवस्थापनमा काम गर्ने कर्मचारीहरूको स्वास्थ्य हितको लागि स्वस्थ परीक्षण, जीवन विमा तथा सर सफाई वारेमा चेतना जागरण कार्यक्रम ल्याईने छ ।

६. अस्पतालहरुबाट निस्कने खतरा जन्य बस्तु एवं फोहरमैलाहरुलाई सडकमा नआउने गरी सम्बन्धित अस्पताललाई इन्सीनेटरको व्यवस्था मिलाउन पहल गरी उक्त खतरा जन्य बस्तुहरुलाई जलाई नष्ट गर्ने र खतरा मुक्त बनाउन नीति ल्याइनेछ ।
७. फोहरमैला संकलन कार्यलाई प्रभावकारी बनाउन फोहोर संकलन केन्द्रहरुको वृद्धि गरी संचालन गरिने छ ।
८. सम्बन्धित टोल सुधार समिति एवं समुदायहरुको सहकार्यमा नगर क्षेत्र भित्र रहेको पानी पोखरी र ढुङ्गेधाराहरु सरसफाई कार्य अभियानको रुपमा संचालन गरिने छ ।
९. फोहोरमैला व्यवस्था सरसफाईमा स्थानीय समुदायको सहभागिता जुटाई स्थानीय तहमानै व्यवस्थापन गर्ने उद्देश्यले सप्ताहव्यापी सरसफाई अभियान संचालन गरिनेछ ।
१०. वाग्मती नदीको सभ्यता वचाई राख्न वाग्मती सफाई अभियानमा उपमहानगरपालिकाको विशेष सहभागिता रहने छ साथै वाग्मती किनारमा वृक्षारोपण र पार्क निर्माण कार्य सार्वजनिक नीजि साभेदारी अवधारणा अनुरूप कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।

च)जनस्वास्थ्य नीति

१. नगरवासीलाई आधारभुत स्वास्थ्य सेवाका साथै गूणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्नको लागि २२ वटा वडाहरुमा क्रियाशील रहेका नगर स्वास्थ्य कार्यान्वयन समितिलाई चालु आर्थिक वर्षमा ३० वटै वडाहरुमा विस्तार गरिनेछ ।
२. स्वास्थ्य स्वयंसेवीहरुले नगर क्षेत्रका नागरिकको स्वास्थ्य सेवाको अतिरिक्त विभिन्न सामाजिक कार्यमा पुर्याएको योगदानलाई उच्च कदर गर्दै आगामी दिनहरुमा उपमहानगरपालिकाले प्रदान गरिने सामाजिक परिचालनका कार्यहरुमा महिला स्वास्थ्य स्वयंसेवीहरुलाई नै वढी भन्दा वढी सहभागिता गराउन र तिनिहरुको क्षमता विकास र प्रोत्साहनका लागि विशेष कार्यक्रम ल्याईनेछ ।
३. नगरलाई स्वच्छ र सुन्दर बनाउने नीति अनुरूप यस आर्थिक वर्ष भित्रमा नगरलाई खुला दिशामुक्त नगर घोषणा गर्ने कार्यलाई प्राथमिकता साथ कार्यान्वयन गरिने छ ।
४. सबै बालबालिकहरुले आधारभुत खोप लिएको प्रत्याभूति गराउने उद्देश्यले आगामी वर्ष भित्र नगरलाई पूर्ण खोपयुक्त नगरको रुपमा घोषणा गरिने छ ।
५. उपमहानगरपालिका भित्र रहेका अस्पताल तथा नर्सिङ्ग होमहरुबाट जेष्ठ नागरिकहरुका लागि दिने सेवा सुविधामा छुटको व्यवस्थाको लागि आवश्यक पहल गरिनेछ ।

छ)सामाजिक समावेशीकरण नीति

१. महिला शशक्तिकरण तथा सर्बलिकरणका लागि समूह गठन, सिप विकास , साक्षरता कक्षा, क्षमता अभिवृद्धि, जनचेतना जागरण जस्ता कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ ।
२. लैंगिक समानता सम्बन्धि जनचेतना कार्यक्रम संचालन गर्नुको साथै घरेलु हिंसा र महिला हिंसा विरुद्ध स्थानीय तह बाट जनचेतना अभिवृद्धि गराउने कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ ।
३. एकल महिलाहरुको क्षमता विकास एवं सामाजिक सुरक्षाका लागि विशेष कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
४. बालमैत्री स्थानिय शासन अवधारणा अनुरूप सबै वडामा बाल संरक्षण समिती गठन गरी क्रियाशील गराईने, बाल अधिकार सम्बन्धि काम गर्ने संस्थाहरु विच संजाल निर्माण गरिने एवं बाल प्रतिभा जागरण गर्ने बाल कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ ।
५. नगर क्षेत्र भित्र विद्यालय संचालनको स्विकृति दिदा बालमैत्री तथा अपांगमैत्री बनाउनुपर्ने प्रावधानलाई अनिवार्य गरिने छ ।
६. नगरलाई बालश्रम मुक्त नगर का रुपमा परिचित गराउन हरियो ऋण्डा अभियानका अतिरिक्त विभिन्न चेतनामुलक कार्यक्रमहरु संचालन गर्नुको साथै घोषणा भएका वडाहरुमा प्रत्येक घरधनीलाई प्रमाण पत्र दिने व्यवस्था मिलाईनेछ ।
७. वडा स्तरमा संचालीत सामुदायिक बाल विकास केन्द्रको दिगो संचालन र व्यवस्थापनको निम्ति सरकारी, निजी क्षेत्र, नागरिक समाज र स्थानीय निकायसंगको सहकार्यमा अधि वढाईने छ ।
८. युवाहरुलाई उत्प्रेरित गर्न विकासमा युवाको सहभागिता र परिचालनका लागि युवा लक्षित कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ ।
९. भौतिक पूर्वाधार विकास सम्बन्धी कार्यक्रमहरुलाई अपांगमैत्री बनाउन अपांगहरुको लागि क्षमता अभिवृद्धि सम्बन्धि आवश्यक कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ ।
१०. ललितपुर उप-महानगरपालिका क्षेत्र भित्र रहेका आदिवासी जनजाती, मुस्लीम, दलित र पिछडीएका वर्गको उत्थानको लागि विविध कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ ।
११. जेष्ठ नागरिकहरुको निम्ति लक्षित कार्यक्रमको अतिरिक्त वृद्धाश्रम निर्माण कार्यमा आवश्यक सहयोग उपलब्ध गराईने छ ।
१२. स्थानीय संचारकर्मीहरुको क्षमता विकास गर्न र सूचना सम्प्रषणलाई एकद्वार प्रणालीबाट प्रवाह गर्न स्थानीय संचार माध्यमहरुसंग सहकार्यमा कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।
१३. स्थानीय तहमा सामाजिक परिचालनका माध्यमबाट योजना तर्जुमा प्रक्रियमा सहभागिता अभिवृद्धि गर्ने, कार्यान्वयन चरणमा सहभागिता तुल्याउने, सामाजिक मूल्य र मान्यताको प्रवर्द्धन गर्दै समुदाय परिचालनमा स्थानीय टोल सुधार समिति, वडा नागरिक मञ्च, नागरिक सचेतना केन्द्र, सामाजिक परिचालकहरुले खेलेको भूमिको उच्च मूल्याङ्कन गर्दै ती निकायहरुको क्षमता विकास र प्रोत्साहनका लागि विशेष कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।
१४. स्थानीयस्तरका खेलाडीहरुको प्रोत्साहन र खेललाई प्रवर्द्धन गर्ने उद्देश्यले खेलकुद विकास समितिसंग समन्वय गरी खेलकुदको विकासका लागि विपेश कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।

ज) विवाद समाधान तथा मेलमिलाप नीति

१. विवादलाई छिटो, छरितो र कम खर्चिलो बनाउन दुवै पक्षले मुद्दा जितुन भन्ने उदेश्यबाट मेल मिलापको पद्धतिबाट विवाद समाधान गर्ने कार्यलाई प्रभावकारी बनाइने छ ।
२. मेलमिलाप केन्द्र तथा मेलमिलापकर्ताको क्षमता वृद्धि गरी वडा स्तरमा क्रमशः मेलमिलाप केन्द्र स्थापना गर्न पहल गरिने छ । साथै, मेलमिलापकर्ताहरूलाई प्रोत्साहित गर्ने कार्यक्रम ल्याइने छ ।

झ) राजश्व प्रशासन नीति

१. राजश्व सम्भाव्यता अध्ययन गरी सो को आधारमा आन्तरिक आयको अभिवृद्धि गर्न विशेष पहल गरिने छ । साथै करको दायरा फराकिलो गर्न । नया करका क्षेत्र पहिचानमा प्राथमिकता दिइनेछ ।
२. कर तिर्न बाकी करदाताहरूलाई कर तिर्नको लागि प्रोत्साहित गरिनको साथै लामो समयदेखि कर नतिरेका करदाताहरूको सुचीलाई वेवसाइट मार्फत सार्वजनिकीकरण गरिनेछ ।
३. करदाता जागरणका लागि घरदैलो कार्यक्रम, करदाता शिक्षा कार्यक्रम, जनचेतना मुलक कार्यक्रम संचालन गर्नुका साथै पत्रपत्रिका, रेडियो, टि.भि., इलेक्ट्रोनिक्स डिजिटल बोर्ड, एसएमएस आदिका माध्यमबाट सुचना प्रसारण गरिनेछ ।
४. करदातालाई प्रोत्साहित गर्न आ.व. २०७२/७३ को श्रावण महिना भित्र चालु आ.व.को घर जग्गा र व्यवसाय कर तिर्न आएमा सो करमा ५% छुट दिने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
५. ललितपुर उपमहानगरपालिकामा नियमित रूपमा सबै कर समयमै बूझाउने करदातालाई परिचयका निमित्त Good Tax payer प्रमाण पत्र उपलब्ध गराउने परिपाटीको थालनी गरिने छ ।
६. कर मैत्री वातावरण तयार गरी जनतालाई कर तिर्न सहजताको निम्ती सम्बन्धित वडा कार्यालयहरूमा नै कर संकलन गर्ने कार्यको लागि आवश्यक पूर्वाधार तयार गरी यसै आर्थिक वर्षदेखि वडा कार्यालयहरूबाट कर संकलन गर्ने व्यवस्था मिलाइने छ ।
७. ललितपुर उप महानगरपालिका नगर क्षेत्र भित्रको शहरी वातावरणलाई प्रतिकूल असर पार्ने होर्डिङ बोर्ड, पोलबोर्ड, तुल व्यानर, भित्ते लेखन तथा पम्प्लेट राख्न अनुमति दिइने छैन ।
८. शहरी सुन्दरतामा असर नपर्ने गरी इलेक्ट्रोनिक्स डिजिटल बोर्ड राख्ने सम्बन्धमा प्राविधिक समितिको सिफारिसको आधारमा अनुमति दिने व्यवस्थालाई निरन्तरता दिइनेछ ।
९. नियमित कर तिर्ने ठुला करदाताहरू मध्ये निश्चित करदातालाई प्रोत्साहन स्वरुप सम्मान गर्ने परिपाटीको थालनी यसै वर्ष देखि गरिनेछ ।
१०. कर प्रणालीलाई सरल, सहज र छिटो सेवा प्रदान गर्ने वातावरण बनाउन आधुनिक सुचना र प्रविधिको प्रयोग गरिनेछ ।

ञ) अनुगमन तथा कार्यान्वयन नीति

१. ल.पु.उ.म.न.पा. क्षेत्र भित्र सडक पेटीहरूमा आवत जावत गर्न समेत बाधा अड्चन हुने गरी ब्यापार व्यवसाय गर्ने ब्यापारीहरू र निर्माण सामाग्री थुपारेका सामानहरू सम्बन्धित निकायसंग समन्वय गरी प्रभावकारी रूपमा नियन्त्रण गरिने छ ।
२. विना नक्शा, नक्शा विपरित निर्माण गर्ने कार्यलाई निरुत्साहि गर्न निरीक्षण तथा अनुगमन टोली बनाई प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गरिने छ ।
३. सार्वजनिक जग्गा, बाटो, मन्दिर, ढल, चोक, पोखरी मिचि कसैले घर कम्पाउण्ड टहरा वा त्यस्तै अन्य निर्माण कार्य गरेको कहिं कतैबाट जानकारी प्राप्त भएमा वा देखिएमा तत्काल कारवाही गरिनेछ ।
४. न.पा. क्षेत्र रहेको नदीनालाहरूबाट अनाधिकृत रूपमा बालुवा चोर्ने, नदी किनारको अतिक्रमण र प्रदुषित गर्ने कार्यलाई स्थानीय प्रहरीको समन्वयमा नियन्त्रण गर्ने कार्य गरिने छ ।
५. मासु पसल तथा वधशालाहरूको प्रभावकारी रूपमा अनुगमन तथा व्यवस्थापन गर्न सक्रिय भूमिका निर्वाह गरिनेछ ।
६. नो पार्किङ एरिया र सडक पेटीमा जथाभावि पार्किङ गर्ने सवारी साधनलाई ट्राफिक प्रहरीसंग समन्वय र सहकार्य गरी प्रभावकारी रूपमा नियन्त्रण गर्ने कार्य थालनि गरिने छ ।
७. आधुनिक वधशाला निर्माणको लागि जग्गाहरूको पहिचान गरी निर्माण गर्नुपूर्व संभाव्यता अध्ययन गरी सार्वजनिक नीजि साभेदारीको माध्यमबाट कार्य थालनी गरिने छ ।

ट) संस्थागत बिकास तथा प्रशासन नीति

१. ललितपुर उपमहानगरपालिको प्रशासनिक व्यवस्था, सांगठनिक संरचना र संस्थागत प्रणालीलाई भरपर्दो, चुस्त दुरुस्त विश्वसनीय र प्रभावकारी बनाइने छ । कर्मचारीहरूको वृत्ति विकासको लागि आवश्यक पर्ने विनायमावली, निर्देशिका तर्जुमा गरि कार्यान्वयन गरिने छ ।
२. उपमहानगरपालिकाले प्रवाह गर्ने सेवा जनमुखी बनाई कर्मचारीहरूको व्यवहारलाई जनमुखी मैत्री बनाउन उपमहानगरपालिकामा कार्यरत कर्मचारीहरूका आचार संहिता तयार गरि लागु गरिने छ ।

३. उपमहानगरपालिकाबाट प्रदान गरिने सेवालाई जनमुखि र परिणाममुखि बनाउन क्रमशः वडास्तरमा विकेन्द्रिकरण गर्दै लैजाने नीति अनुरूप वडा केन्द्रहरूको संस्थागत क्षमता वृद्धि गरी आधारभुत सेवाहरू सम्वन्धित वडाबाट प्रदान गरिने व्यवस्था मिलाईने छ ।
४. न्युनतम शर्त तथा कार्यसम्पादन मूल्याङ्कनका सूचकहरू (MCPM) उपलब्धि हासील गर्नु साथै कार्यसम्पादन करारमा उल्लेखित प्रावधानहरूलाई प्रभावकारी ढंगबाट कार्यान्वयन गर्दै लगिने छ ।

आदरणीय उपस्थित महानुभावहरू,

अब म उपमहानगरपालिकाले गत आर्थिक वर्षमा सम्पादन गरेका विभिन्न शिर्षगत कार्यक्रमहरूको यथार्थ विवरण, चालु आर्थिक वर्षमा सम्पादन भईरहेका कार्यक्रमहरूको शंशोधित विवरण र आगामी आर्थिक वर्षमा प्रस्ताव गरिने बजेट तथा कार्यक्रमहरूको शिर्षगत संक्षिप्त विवरण प्रस्तुत गर्न अनुमती चाहन्छु ।

१) वडा स्तरीय योजनाहरू

यस शिर्षक अन्तर्गत गत आ.व.मा रु.१ करोड ३२ लाख २१ हजार खर्च भई १८३ वटा शहरी पुर्वाधार संग सम्वन्धित विभिन्न योजनाहरू संचालन भएकोमा चालु आ.व.मा २२१ वटा योजना संचालन गर्न रु.३ करोड रकम खर्च भईरहेको छ । सन्तुलित विकास अवधारणा अनुसार साविकका हरिसिद्धि, सुनाकोठि र धापाखेल गाउँ विकास समिति नगरपालिकामा समायोजन भई गठन भएका ८ वटा वडाहरूमा विशेष प्राथमिकता प्रदान गर्न प्रति वडा रु.२० लाख र अन्य वडाहरूमा जनसंख्या, क्षेत्रफल र पुर्वाधार विकासको अवस्था समेतलाई आधार मानी रु.१५ लाख र रु.१० लाख को दरले बजेट विनियोजन गरिएको छ । यसमा सानातिना मर्मत सम्भारका कार्यक्रमहरू अब क्रमशःसम्वन्धित वडा बाटै कार्यान्वयन हुने गरी प्रत्येक वडामा विनियोजित रकमको १० प्रतिशत रकम सम्वन्धित वडा स्तरीय स-साना मर्मत सम्भारको लागि छुट्याईएको छ । साथै प्रत्येक वडा बाट कम्तीमा एक वटा सडक सौर्य उर्जा बत्ती सम्वन्धि योजना समावेश गर्नुपर्ने प्रावधानलाई अनिवार्य शर्तको रूपमा लिई ४० वटा सौर्य सडक बत्तीको योजना सहित १६५ योजनाहरू संचालन गर्नलाई रु.४ करोड २५ लाख विनियोजन गरिएको छ ।

२) नगर स्तरीय योजनाहरू

क) आन्तरीक सडक

यस शिर्षक अन्तर्गत गत आर्थिक वर्षमा १५ वटा योजनाहरू मार्फत ३.०१ कि.मी. सडकको स्तरोन्नतीको निम्ती रु.२ करोड १४ लाख १८ हजार खर्च भएकोमा चालु आर्थिक वर्षको लागि २ करोड ६७ लाख शंशोधित रकम बाट २३ वटा योजनाहरू सडकको मर्मत संभार र कालोपत्रे गर्ने कार्यहरू कार्यान्वयन भईरहेका छन भने आगामी आर्थिक वर्षमा रु.२ करोड ५० लाख विनियोजित भई २७ वटा योजना मार्फत सडकको स्तरोन्नती एवं कालोपत्रे गर्नको निम्ती रकम प्रस्ताव गरिएको छ ।

ख) वातावरण सुधार तथा ढल निर्माण

यस शिर्षक अन्तर्गत गत आर्थिक वर्षमा १७ वटा ढलका योजनाहरू कार्यान्वयन गर्न रु.१ करोड ६३ लाख खर्च भएकोमा चालु आर्थिक वर्षको लागि १ करोड ६० लाख शंशोधित रकम बाट ११ वटा विभिन्न ढलका योजनाहरू कार्यान्वयन भईरहेका छन भने आगामी आर्थिक वर्षको निम्ती रु.१ करोड ५० लाख विनियोजित भई ९ वटा ढल निर्माण मर्मत संभार सम्वन्धि योजना कार्यान्वयन गर्न प्रस्ताव गरिएको छ ।

ग) खानेपानी

यस शिर्षक अन्तर्गत गत आर्थिक वर्षमा ५ वटा योजनाहरू मार्फत ७० लाख खर्च भएकोमा चालु आर्थिक वर्षमा ५५ लाख शंशोधित बजेटबाट ७ वटा योजना कार्यान्वयन भईरहेका छन भने आगामी आर्थिक वर्षमा रु. ५० लाख विनियोजित भई खानेपानिको मुहान संरक्षण तथा वितरणको निम्ती ६ वटा योजनाहरूमा रकम विनियोजन गरिएको छ ।

घ) भवन निर्माण

यस शिर्षक अन्तर्गत गत आर्थिक वर्षमा ५ वटा योजनाहरू मार्फत कार्यालय भवन निर्माणको निम्ती रु.१ करोड ६८ लाख खर्च भएकोमा चालु आर्थिक वर्षको लागि १ करोड ८० लाख शंशोधित रकम बाट १० वटा भवन निर्माण सम्वन्धि योजनाहरू कार्यान्वयन भईरहेका छन भने आगामी आर्थिक वर्षमा रु.२ करोड विनियोजित भई वडा नं ३,१३ र १८ वडा कार्यालय भवन बनाउने लगायत अन्य ७ वटा योजना कार्यान्वयन गर्न रकम विनियोजन गरिएको छ ।

ङ) सम्पदा तथा संस्कृति संरक्षण

यस शिर्षक अन्तर्गत चालु आर्थिक वर्षमा २ करोड ५१ लाख शंशोधित रकम बाट ३५ वटा योजनाहरू सम्पदाहरूको संरक्षण गर्ने कार्यमा कार्यान्वयन भईरहेका छन भने आगामी आर्थिक वर्षमा सम्पदा तर्फ रु.२ करोड ५० लाख विनियोजित भई ३५ वटा सम्पदा संरक्षण सम्वन्धि योजना प्रस्ताव गरीएको छ साथै नगर क्षेत्र भित्र रहेका ढुंगेधारा तथा ऐतिहासिक पोखरी संरक्षण, संस्कृति प्रवर्द्धनका निम्ती रु.७० लाख विनियोजन गरिएको छ ।

च) जगेडा कोष

यस शिर्षक अन्तर्गत गत आर्थिक वर्षमा ४ वटा योजनाहरु कार्यान्वयन गर्न रु.१ करोड ७५ लाख खर्च भएकोमा चालु आर्थिक वर्षको ८ वटा सडक तथा ढल निर्माण सम्बन्धि आयोजनाको लागी ५ करोड ५० लाख बाट योजना कार्यान्वयन भईरहेका छन् भने आगामी आर्थिक वर्षमा रु.५ करोड प्रस्ताव गरी १० वटा सडक निर्माण तथा ढल सम्बन्धि योजनाहरु प्रस्ताव गरिएको छ ।

छ) सडक बोर्ड

यस शिर्षक अन्तर्गत गत आर्थिक वर्षमा ३ वटा योजनाहरु संचालन गर्न रु.१२ लाख खर्च भएकोमा चालु आर्थिक वर्षको लागी गत आर्थिक वर्षमा भुक्तिको कारणले काम हुन नसकेका योजनाहरुलाई नै क्रमागत योजनाको रूपमा मानी सोहि ३ वटा योजनाहरुको मर्मत सम्भार गर्नको लागी रु.१ करोड ३० लाख विनियोजित गरिएको छ भने आगामी आर्थिक वर्षमा रु.२ करोड ५५ लाख विनियोजन भई ९ वटा योजना मार्फत सडकको स्तरोन्नती एवं कालोपत्र गर्नको निम्ती रकम विनियोजन गरिएको छ ।

ज)सडक विस्तार कार्यक्रम

काठमाडौं उपत्यका भित्र सडक विस्तार गर्ने कार्यक्रम अन्तर्गत नेपाल सरकार बाट प्राप्त अनुदानका आधारमा गत आर्थिक वर्षमा ८ वटा योजना स्वीकृत भई कार्यान्वयनको चरणमा रहेको अवस्थामा भुक्तिको कारण बाट कार्यान्वयन हुन नसकेको व्यहोरा जानकारी गराउंदछु । चालु आर्थिक वर्षमा सोहि योजनाहरु संचालन गर्नको लागी आवश्यक रकम रु.४ करोड ६० लाख निकासको लागी अर्थ मन्त्रालयमा अनुरोध गरी पठाईएको छ । आगामी आर्थिक वर्षमा सडक विस्तार सम्बन्धि ७ वटा योजना संचालन गर्नको निम्ती रु.१ करोड ९५ लाख विनियोजन गरीएको छ ।

३)लक्षित वर्गको कार्यक्रम

लक्षित वर्गको कार्यक्रम अन्तर्गत महिला, बालबालिका, आदिवासी, जनजाति, दलित, मुस्लिम, मधेसी, जेष्ठ नागरिक, एकल महिला, अपाङ्ग, पिछडिएका वर्ग युवा लक्षित कार्यक्रमका निम्ति गत आर्थिक वर्षमा रु.१ करोड १५ लाख ५१ हजार ६ सय खर्च भएकोमा चालु आर्थिक वर्षमा रु.१ करोड ४६ लाख ४६ हजार बराबरको कार्यक्रम कार्यान्वयन भई राखेको छ । आगामी आर्थिक वर्षको निम्ति महिला लक्षित कार्यक्रमको निम्ति रु.६० लाख ४७ हजार, बालबालिका लक्षित कार्यक्रमको निम्ति रु.६१ लाख १० हजार, आदिवासी जनजातिहरुको भाषा संस्कार र संस्कृति संरक्षण कार्यक्रमका निम्ति रु.१७ लाख, दलित हकहितसंग सम्बन्धित कार्यक्रम संचालन गर्नको निम्ति रु.६ लाख, जेष्ठ नागरिकहरुको लागि वृद्धाश्रम निर्माणको निम्ति रु.२५ लाख र अन्य कार्यक्रमको लागि रु. ५ लाख, अपाङ्गहरुको क्षमता विकासका लागि रु.१० लाख, युवा लक्षित कार्यक्रम संचालन गर्नको निम्ति रु.१६ लाख ५० हजार विनियोजित गरिएको छ ।

४)जनस्वास्थ्य कार्यक्रम

नगरवासीहरुको लागी आधारभुत स्वास्थ्य सेवा पुरयाई स्वच्छ वातावरण तयार गर्न ४ वटा शहरी स्वास्थ्य क्लीनिक २० वटा मातृ स्वास्थ्य क्लीनिक तथा १२ वटा दैनिक क्लीनिक मार्फत २२ वटा वडाहरुमा स्वास्थ्य सेवा प्रदान गरिदै आएको छ । यसका निम्ती गत आर्थिक वर्षमा ४८ लाख ८४ हजार खर्च भएको छ । चालु आर्थिक वर्षमा हालै विस्तारीत भएका थप ८ वटा वडाहरुमा समेत वडा स्वास्थ्य कार्यान्वयन समिति गठन गरी ५६८ जना स्वयंसेविकाहरु मार्फत खोप, मातृ शिशु कार्यक्रम, HIV AIDS, क्षयरोगको उपचारात्मक कार्यक्रम र विभिन्न खालका शिविरहरु संचालन गरी स्थानीय तहमा स्वस्थ वातावरण तयार गर्न रु.१ करोड ४४ लाख बराबरको कार्यक्रम कार्यान्वयन भईरहेको छ भने आगामी आ.व. को लागी यस कार्यक्रम संचालन गर्नको लागी रु.१ करोड ५४ लाख विनियोजन गरिएको छ ।

५)प्रवर्द्धनात्मक कार्यक्रम

यस कार्यक्रम अन्तर्गत नगरस्तरमा खेलकुदको विकास र खेलाडीहरुलाई प्रोत्साहन दिने उदेश्यले खेलकुद क्षेत्रमा विगतमा विनियोजन हुदै आएको रु.५ लाखलाई शतप्रतिशत वृद्धि गरी आगामी आर्थिक वर्षमा १० लाख विनियोजन गरिएको छ । यसै गरी नगरवासीहरुका लागि यातयातमा सहज पहुच पुरयाई शहरी यातयातलाई व्यवस्थित गर्ने उदेश्यले साभा यातयात संग सहकार्य गर्ने गरी आगामी आर्थिक वर्षमा आन्तरिक श्रोतबाट रु.५० लाख विनियोजन गरी साभेदारीमा कार्यक्रम संचालन गरिने छ । नगरको पर्यटकीय विकास र पर्यटकीय क्रियाकलापहरुको प्रवर्द्धनका लागि रु.२० लाख विनियोजन गरिएको छ । राष्ट्रको चौथो अंगको रूपमा रहेको पत्रकारिता क्षेत्रको विकास गर्न स्थानीय संचार माध्यमहरुसंग सहकार्य गरी स्थानीय पत्रकारहरुको क्षमता विकासका क्रियाकलाप संचालन गर्नको निम्ति रु.५ लाख विनियोजन गरिएको छ ।

६)पंजिकरण तथा सामाजिक सुरक्षा भत्ता कार्यक्रम

गत आर्थिक वर्षमा ब्यक्तिगत घटना दर्तातर्फ २४४५ जनाको जन्म दर्ता ६९४ मृत्यु दर्ता १४०६ विवाह दर्ता ४८८ बसाई सराई दर्ता र १५ सम्बन्ध विच्छेद दर्ता समेत गरी जम्मा ४५६० घटना दर्ता भएको थियो । त्यसैगरी नगर क्षेत्र भित्र रहेका ज्येष्ठ नागरीक, एकल महिला र अपाङ्ग भएका ब्यक्तिहरु गरी जम्मा ६७४१ जनाको लागी सामाजिक सुरक्षा भत्ता वापत रु. ५ करोड ४८ लाख ४ हजार वितरण गरिएकोमा आगामी आ.व.को निम्ति रु.६ करोड १७ लाख १० हजार विनियोजन गरीएको छ ।

७)भुक्तिय पिडितहरुको लागी राहत वितरण

२०७२ साल वैशाख १२ र २९ गते गएको विनासकारी भुक्तिय र त्यसपछिको पराकम्पनबाट यस नगरीमा ६४५६ घर क्षति भएकोमा नेपाल सरकारको तर्फबाट प्रदान गरीएको तत्कालीन अस्थायी आवास राहत कार्यक्रम अन्तर्गत रु.१५ हजार र पछिल्लो चरणमा प्रदान गरीएको न्यानो कपडा राहत वापत रु.१० हजारका दरले हालसम्म जम्मा रु.१५ करोड २७ लाख ४० हजार वितरण गरिएको व्यहोरा जानकारी गराउंदछु ।

द) दातु निकायको सहयोगमा संचालित कार्यक्रमहरु

क) गरिबउन्मुख शहरी पुर्नउत्थान नमुना परियोजना(PURPP)

यस क्षेत्रको विशिष्ट कला संस्कृति एवं सम्पदा संरक्षण र सम्बर्द्धन गरी यहाँका वासिन्दाहरुको आर्थिक विकासमा सकारात्मक परिवर्तन ल्याउन विश्व बैंक मार्फत Japan Social Development Fund अन्तर्गत ३ वर्षको लागी संचालित यस परियोजनाका निम्ती आगामी आर्थिक वर्षमा रु.१५ करोड ८५ लाख ७५ हजार विनियोजित गरिएको छ ।

ख) Improvement of Solid Waste Management in LSMC

युरोपियन युनियनको सहयोगमा फोहरमैला वर्गीकरण, कौसीखेती प्रवर्द्धन , वायो ग्यास प्लाण्ट तथा फोहरमैला संकलनको लागी परिचालन हुने गाडिमा GPS System जडान जस्ता आधुनिक प्रविधिको व्यवस्था मिलाउने जस्ता क्रियालकलाप संचालन गर्न ३ वर्षको निम्ती संचालित यस परियोजनाको निम्ती आगामी आर्थिक वर्षमा रु.१ करोड ४८ लाख २० हजार विनियोजन गरिएको छ ।

ग) Output Based Assessment परियोजना

फोहरमैला व्यवस्थापन र शहरी वातावरण सुधार गर्न स्थानीय जनताको सहभागीता जुटाउने उद्देश्यले स्थानीय योगदानको आधारमा लागत साभेदारीमा सहयोग पुरयाउन विश्व बैंकको आर्थिक सहयोगमा ४ वर्षको लागी संचालित यस परियोजना संचालनको निम्ती आगामी आर्थिक वर्षमा रु.३ करोड विनियोजन गरिएको छ ।

उपस्थित आदरणीय महानुभावहरु,

अब म यस उपमहानगरपालिकाको गत आर्थिक वर्षको यथार्थ, चालु आर्थिक वर्षको शंशोधित र आगामी आर्थिक वर्षको प्रस्तावित समग्र आय व्ययको विवरण प्रस्तुत गर्न चाहन्छु ।

क)आन्तरिक आय

गत आर्थिक वर्षमा राजश्व बाँडफाँड,स्थानीय कर, सेवा शुल्क,दस्तुर, विक्री लगायत विभिन्न श्रोतबाट रु.१७ करोड ७२ लाख ६० हजार १८२ रुपैया प्राप्त भएकोमा चालु आ.व.मा रु.२९ करोड ३९ लाख ५० हजारको शंशोधित आय प्रस्ताव गरिएको छ । आगामी आ.व.को निम्ती राजश्व बाँडफाँड बाट ३ करोड र आन्तरीक श्रोत बाट ३३ करोड ८६ लाख ५४ हजार गरी जम्मा ३६ करोड ८६ लाख ५४ हजार प्रस्तावित गरिएको छ ।

ख)व्यय तर्फ

गत आर्थिक वर्षमा चालु तर्फ रु.१२ करोड ७३ हजार पुंजीगत तर्फ रु.४० करोड ५३ लाख ८४ हजार गरी जम्मा रु.५२ करोड ५४ लाख ५७ हजार खर्च भएकोमा चालु आ.व.को निम्ती चालु खर्च तर्फ १४ करोड ९८ लाख पुंजीगत तर्फ ७१ करोड ८४ लाख २१ हजार गरी जम्मा ८६ करोड ८२ लाख २१ हजार खर्च हुने शंशोधित बजेट पेश गरीएको छ । साथै आगामी आ.व.को निम्ती चालु तर्फ १६ करोड(१७.७५%) र पुंजीगत तर्फ ७४ करोड १६ लाख १३ हजार(८२.२५%) गरी जम्मा रु.९० करोड १६ लाख १३ हजारको बजेट प्रस्ताव गरीएको छ ।प्रस्ताव गरीएको खर्च मध्ये आन्तरीक श्रोत बाट रु.३६ करोड ८६ लाख ५४ हजार नेपाल सरकार तर्फबाट २६ करोड १९ लाख ६४ हजार र वैदेशिक अनुदान र ऋणबाट २७ करोड ९ लाख ९५ हजार व्यहोर्ने गरी प्रस्ताव गरीएको छ ।

अन्तमा,यस परिषदको तयारी एवं समग्र नगरको विकासमा प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्ष सहयोग पुऱ्याउनुहुने यस समारोहका प्रमुख अतिथि माननीय उपप्रधान एवं संघीय मामीला तथा स्थानीय विकास मन्त्री श्री कमल थापाज्यू, विशिष्ट अतिथि माननीय राज्य मन्त्री श्री कुन्ती कुमारी शाहीज्यू, सहायक मन्त्री श्री विराज बहादुर विष्टज्यू, माननीय सभासदज्यूहरु, राष्ट्रिय योजना आयोगका माननीय सदस्यज्यू, श्रीमान सचिवज्यू, राजनैतिक दलका जिल्ला स्थित प्रमुखज्यूहरु, नगरमा प्रतिनिधित्व गर्ने राजनैतिक दलका प्रतिनिधिज्यूहरु, प्रमुख जिल्ला अधिकारीज्यू लगायत सम्पूर्ण कार्यालय प्रमुखज्यूहरु, दातु निकायका प्रतिनिधि ज्यूहरु, राष्ट्रिय /अन्तराष्ट्रिय गैरसरकारी संस्थाका प्रमुख एवं प्रतिनिधिज्यूहरु, नागरीक समाजका अगुवाहरु, संचारकर्मी पत्रकार मित्रहरु, नगरपालिकाका सम्पूर्ण सहकर्मी मित्रहरु लगायत सम्पूर्ण नगरवासीहरुमा धन्यवाद दिन चाहन्छु ।

धन्यवाद

भरतमणी पाण्डे
प्रमुख तथा कार्यकारी अधिकृत
ललितपुर उपमहानगरपालिका